

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุปสรรคและสิ่งเอื้ออำนวยในการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยโครงการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (Routine to Research Project: R2R) คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคลากรของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ทุกสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากหน่วยพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (R2R) คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้แก่ กลุ่มผู้สร้างและกลุ่มผู้ใช้งานวิจัย ของโครงการวิจัยที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ระหว่าง พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ.2553 และบันทึกในประวัติโครงการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลจำนวน 85 โครงการ

กลุ่มตัวอย่าง คือกลุ่มผู้สร้างและกลุ่มผู้ใช้งานวิจัยของโครงการวิจัยข้างต้น โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1.1 กลุ่มผู้สร้างงานวิจัย ประกอบด้วยผู้วิจัยหลักโครงการละ 1 คน และ ผู้ร่วมวิจัยที่ปรากฏรายชื่ออยู่ในโครงการ 1 คน จากการสุ่มเลือก จากโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย จำนวน 85 โครงการ มีผู้วิจัยหลักสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้จำนวน 43 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 50.59 และผู้ร่วมวิจัยสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 42.35

1.2 กลุ่มผู้ใช้งานวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับต้นของหน่วยงานเป้าหมายในการนำผลการวิจัยไปใช้ที่ระบุในโครงการวิจัย โครงการละ 1 คน และบุคลากรระดับปฏิบัติการในหน่วยงานเป้าหมายนั้น โครงการละ 1 คน มีผู้บริหารระดับต้นของหน่วยงานสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 38.82 และ บุคลากรระดับปฏิบัติการสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 41.18

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 มีดังนี้

เครื่องมือชุดที่ 1 สำหรับผู้สร้างงานวิจัยประเภทผู้วิจัยหลัก ประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินการนำผลการวิจัยที่ลงสู่การปฏิบัติของโครงการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย ซึ่งโครงการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล สร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยแต่ละโครงการออกสู่การใช้ประโยชน์จำนวน 4 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ ได้แก่ผลการวิจัยกับสมมุติฐานการวิจัย ผลการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในหน่วยงาน ผลกระทบจากงานวิจัย

2.2 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมการวิจัย ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์การทำงาน

2.3 The BARRIERS to Research Utilization Scale ซึ่งสร้างขึ้นโดย ฟังก์และคณะ (Funk et al., 1991) เพื่อใช้ประเมินอุปสรรคและสิ่งเอื้ออำนวยในการนำผลการวิจัยออกสู่การใช้ประโยชน์เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 29 ข้อ ข้อที่ 1-29 และคำถามปลายเปิดจำนวน 6 ข้อ ข้อที่ 30-35 ฟังก์ และคณะ (Funk et al., 1991) ได้ทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ 4 องค์ประกอบดังนี้

2.3.1 ด้านคุณลักษณะของผู้เกี่ยวข้องกับการนำผลการวิจัยไปใช้ (The characteristics of the adopter) เป็นคำถามเรื่องการให้คุณค่า ทักษะ และทัศนคติต่องานการวิจัยมี 8 คำถาม ได้แก่คำถามข้อที่ 5, 9, 15, 16, 20, 21, 26 และ 28

2.3.2 ด้านคุณลักษณะขององค์กรที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ (The characteristics of the organization) เป็นคำถามเรื่องลักษณะของหน่วยงาน อุปสรรคและข้อจำกัดในการสร้างและนำผลการวิจัยออกสู่การใช้ประโยชน์มี 8 คำถาม ได้แก่ คำถามข้อที่ 6, 7, 13, 14, 18, 19, 25 และ 29

2.3.3 ด้านคุณลักษณะของงานวิจัย (The characteristics of the innovation) เป็นคำถามเรื่องคุณภาพและความเหมาะสมของงานวิจัยที่จะนำไปใช้ (Qualities of the research.) มี 6 คำถาม ได้แก่ คำถามข้อที่ 8, 10, 11, 17, 22 และ 23

2.3.4 ด้านคุณลักษณะของการเผยแพร่และการเข้าถึงผลการวิจัย (The characteristics of the communication) เป็นคำถามเรื่องการสื่อสาร เผยแพร่และความง่ายในการสามารถเข้าถึงงานวิจัย (Presentation and accessibility of the research) มี 6 คำถาม ได้แก่ คำถามข้อที่ 1, 2, 3, 4, 12 และ 24

สำหรับข้อคำถามข้อที่ 27 “The amount of research information is overwhelming” ฟังก์ และคณะ (Funk et al., 1991) กล่าวว่าแม้ว่าจากผลการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบ ข้อคำถามข้อ 27 จะไม่อยู่ในองค์ประกอบใด แต่จำเป็นต้องคงอยู่ในแบบสอบถามนี้เพราะเป็นข้อคำถามที่ให้ประโยชน์ในการประเมินการนำผลการวิจัยไปใช้สูง แต่ไม่น่ามาคิดคะแนน

คำถามข้อ 30-33 เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นว่ามีสิ่งอื่นนอกเหนือจากข้อคำถาม 1-29 ที่คิดว่าเป็นอุปสรรคในการนำผลการวิจัยออกสู่การใช้ประโยชน์

ข้อคำถามแบบเลือกตอบ ประกอบด้วยการเลือกตอบ 5 ระดับคือ ระดับ 1 หมายถึง รับรู้ว่าเป็นอุปสรรค (To no extent) ระดับ 2 หมายถึงรับรู้ว่าเป็นอุปสรรคน้อย (To a little extent) ระดับ 3 หมายถึงรับรู้ว่าเป็นอุปสรรคปานกลาง (To a moderate extent) ระดับ 4 หมายถึงรับรู้ว่าเป็นอุปสรรคมาก (To a great extent) และระดับ 5 ไม่แสดงความคิดเห็น (No opinion)

สำหรับคำถามปลายเปิด คำถามข้อที่ 34 ให้นำข้อ 1-33 เรียงลำดับสิ่งที่คิดว่าเป็นอุปสรรคสูงสุดในการนำผลการวิจัยออกสู่การใช้ประโยชน์ จากมากที่สุดและอันดับถัดไปรวม 3 ลำดับ และคำถามข้อที่ 35 เป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามบอกเรื่องสิ่งเอื้ออำนวยในการนำผลการวิจัยออกสู่การใช้ประโยชน์

ฟังก์ และคณะ (Funk et al., 1991) ได้ทดสอบคุณภาพของ The BARRIERS to Research Utilization Scale โดยการทดสอบในพยาบาลประจำการจำนวน 1,948 คน แบ่งการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบ ได้ 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) คุณลักษณะของผู้ที่กำลังจะเป็นผู้ใช้งานวิจัย (The characteristics of the potential adopter) 2) คุณลักษณะขององค์กรที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ (The characteristics of the organization in which the research will be used) 3) คุณลักษณะของนวัตกรรมหรืองานวิจัย (The characteristics of the innovation or research) และ 4) คุณลักษณะของการเผยแพร่และการเข้าถึงการวิจัย (The characteristics of the communication of the research) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาครายองค์ประกอบเท่ากับ .80, .80, .72 และ .65 ตามลำดับ

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นภาษาอังกฤษเนื่องจากคำถามเป็นเชิงวิชาชีพ คนส่วนใหญ่สามารถเข้าใจได้ แต่อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยทีมสหวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ พยาบาล เภสัชกร นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ นักเทคนิคการแพทย์ นักวิชาการ ศึกษา แพทย์แผนไทยประยุกต์ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปและผู้ช่วยพยาบาล เพื่อความสะดวกในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงแนบข้อคำถามภาษาไทย ซึ่งชรัสนิกุล ยัมบุญณะ และคณะ (2550) ได้แปล The BARRIERS to Research Utilization Scale ของฟังก์ และคณะ (Funk et al., 1991) และผ่านการตรวจสอบคุณภาพความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม และความเที่ยง

โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาคทั้งฉบับเท่ากับ .91 และในแต่ละด้านเท่ากับ .76, .86, .80 และ .78 ตามลำดับ เพื่อให้ผู้ตอบได้รับความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม

2.4 แบบสอบถามความต้องการสิ่งเอื้ออำนวยในการนำผลการวิจัยออกสู่การใช้ประโยชน์ ของโครงการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวทาง Evidence on Implement strategies ของ เบอโร และคณะ (Bero et al., 1998) และ กริมชอร์ (Grimshaw, 2004) ให้ผู้ตอบแสดงความเห็นว่า “การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการดำเนินการที่หวังว่าอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการปฏิบัติระดับบุคคลหรือระดับนโยบายในรูปแบบใดน่าจะเหมาะสมกับหน่วยงานของท่าน” ให้ผู้ตอบเลือกตอบ 3 ข้อ จากตัวเลือกทั้งหมด 9 ข้อ

เครื่องมือชุดที่ 2 สำหรับกลุ่มผู้สร้างงานวิจัยประเภทผู้ร่วมวิจัย และ กลุ่มผู้ใช้งานวิจัยทุกคน ประกอบด้วยแบบสอบถามในข้อ 2.2 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ข้อ 2.3 The BARRIERS to Research Utilization Scale และ ข้อ 2.4 แบบสอบถามความต้องการสิ่งเอื้ออำนวยในการนำผลการวิจัยออกสู่การใช้ประโยชน์ ของโครงการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากได้อนุญาตจาก โครงการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลและผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประธานกรรมการประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงคณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอรับรายชื่อและสถานที่ติดต่อ กลุ่มตัวอย่างประเภทผู้สร้างงานวิจัยและผู้ใช้งานวิจัยจากโครงการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

3.2 ผู้วิจัยนำเครื่องมือชุดที่ 1 ส่งถึงผู้วิจัยหลักทั้ง 85 โครงการ ด้วยตนเอง พร้อมทั้งแจ้งสถานที่ติดต่อและส่งแบบสอบถามคืนมายังผู้วิจัย โดยขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 3 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 43 ฉบับ

3.3 ผู้วิจัยนำเครื่องมือชุดที่ 2 ส่งถึงกลุ่มผู้สร้างงานวิจัยประเภทผู้ร่วมวิจัย และ กลุ่มผู้ใช้งานวิจัยทุกคนใน 85 โครงการ พร้อมทั้งแจ้งสถานที่ติดต่อและส่งแบบสอบถามคืนมายังผู้วิจัย โดยขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 3 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 36 ฉบับจาก

กลุ่มผู้สร้างงานวิจัยประเภทผู้ร่วมวิจัย จากผู้บริหารระดับต้นหน่วยงานเป้าหมายโครงการวิจัย
จำนวน 33 ฉบับและ จากบุคลากรระดับปฏิบัติการหน่วยงานเป้าหมายจำนวน 35 ฉบับ
รวมได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์คืนมาเพื่อการวิเคราะห์ทั้งสิ้น 147 ฉบับ

ระยะเวลาการเก็บข้อมูลระยะที่ 1 ตั้งแต่ 19 พฤศจิกายน 2555 ถึง 19 มกราคม 2556

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์
ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยสถิติ Mann
Whitney U test และสถิติ Independent t test

